

INTERVJU U 3 PITANJA

Danica.hr

Kada bi RCGO trebao proraditi i što će to značiti za građane te na kraju?

Cijeli projekt Regionalnog centra za otpadom sjeverozapadne Hrvatske Piškornica razvija se planiranom dinamikom. Napredak projekta na lokaciji u Koprivničkom Ivancu tijekom svoje posjete ministrica gđa. Marija Vučković opisala je gotovo nevjerojatnim. Izgrađene su hale za mehaničko – biološku obradu te su po njima razvedeni sprinkler sustavi za gašenje požara, elektro instalacije i rasvjeta. Svakim danom pristiže sve više opreme proizvođača i montera iz Njemačke koji po svim standardima kvalitete i iskustva u ovom poslu spada u sam vrh najbolje raspoložive tehnike i tehnologije u EU. Naglašavamo ovo kao jedan od zadanih uvjeta koji je postavljen u ovom projektu kako bi u operativnom radu postrojenja dosegli zadane ekološke i okolišne ciljeve i, jednako kao i slična postrojenja u EU, emisije u atmosferu, tlo i vode te rizike u radu smanjili na minimum. RCGO Piškornica je tehnički – tehnološko napredno i moderno postrojenje kojim završava razdoblje odlaganja neobrađenog otpada na odlagališta.

Nakon dovršetka radova na samom postrojenju iduće godine započinje probni rad od 6 mjeseci tijekom kojeg ćemo testirati funkcionalnost u različitim režimima rada sa svim frakcijama otpada. Potpuni dovršetak Centra i pokretanje punog rada očekuje se krajem iduće, 2027. godine. Sastavni dio sustava RCGO Piškornica su i pretovarne stanice u Zaboku i Varaždinu koje su dovršene te su za njih dobivene uporabne dozvole i u tijeku su radovi na izgradnji pristupne ceste do RCGO Piškornica koja uključuje rekonstrukciju raskrižja.

Što će to značiti za građane?

Glavni cilj jednog ovakvog Centra je cjelovita obrada miješanog komunalnog otpada i smanjenje količina otpada koji se odlaže, odnosno konkretno, smanjiti količinu komunalnog otpada koji se trenutno odlaže na samo 10% ukupno proizvedenog otpada. Samim time smanjuje se emisija stakleničkih plinova, najviše ugljikovog dioksida i metana. Uz to, onda naravno dolaze i izdvajanje korisnih frakcija za recikliranje (metal, plastika, papir, karton, ...) i goriva iz otpada koje se može i treba energetski iskoristiti jer je energetska uporaba dio hijerarhije gospodarenja otpadom. **Moram ovdje jasno naglasiti kako se u ovom projektu ne gradi postrojenje za termičku obradu otpada.** Siguran sam da će Centar u značajnoj mjeri doprinijeti smanjenju štetnih emisija i zaštiti okoliša što je važna tema za sve naše građane. Možda se ovdje lokalno, gledano zbog znanog NIMBY efekta, ne prepoznaje i ne vrednuje taj doprinos, tj. ne vidi se šira slika pa radi lakšeg razumijevanja navodim neke primjere na koji način će Centar doprinijeti zaštiti okoliša.

Ponekad je teško pojmiti koliko mi svi zajedno proizvodimo otpada pa ću malo probati približiti taj broj. Na području ove 4 županije SZ hrvatske godišnje se proizvede oko 200.000 t komunalnog otpada, dakle otpada iz kućanstva i uslužnih djelatnosti. Tu ne računamo npr. industrijski otpad ili građevinski

Zajedno je održivo

otpad. To je otprilike 380 kg otpada svaku minute, to su 2 ona standardna zelena kontejnera svaku minutu. **Kad bi to samo počeli odlagati na jedno mjesto bez ikakve obrade ili sortiranja u godinu dana bi na prostoru veličine glavnog koprivničkog trga po cijeloj površini bila hrpa visoka preko 200 m. Primjera radi, najviša zgrada u HR je 115, a Eiffelov toranj je 300.**

Odvajanjem građana, recikliranjem i obradom u režiji komunalnih društava te u konačnici završnom obradom u centru cilj je smanjiti tu količinu koja se odlaže, u početnim godinama rada za otprilike 30-40 puta, a kasnije kroz rad za još 2 puta, odnosno ukupno oko 80 puta manje otpada. **Što bi značilo da će naša hrpa pasti s početnih 200 m (odlaganjem bez cjelovite obrade) na samo otprilike 2,5 – 3 metra godišnje, za područje cijele SZ Hrvatske i njenih 500.000 stanovnika.**

Osim toga, odlagati će se samo obrađeni otpad koji će biti gotovo u potpunosti inertiziran. Znači, odlagališnog plina skoro da uopće neće biti, a procjedne vode bit će svedene na minimum.

Zašto je to važno? Odlaganjem otpada direktno se utječe na globalno zatopljenje, odnosno razgradnjom otpada stvara se tzv. Odlagališni plin koji sadrži staklenički plinove, poglavito metan, koji doprinose globalnom zatopljenju. Kroz to što će se otpad obraditi u zatvorenim halama i inertizirati, a svi plinovi će se obraditi na odgovarajućim filterima, direktno se smanjuje utjecaj na globalno zatopljenje jer se odlaže samo takav, inertizirani otpad, koji gotovo da i ne proizvodi odlagališni plin. Da probam i taj dio približiti – obradom otpada u halama i izdvajanjem otpada koji je moguće reciklirati smanjit će se emisija CO₂ za otprilike 45.000 t godišnje, **to je kao da je oko 30.000 automobila maknuto s ceste svake godine kad RCGO Piškornica krene s radom.** (za 4 županije – svake godine). Prema podacima Centra za vozila Hrvatske KKŽ je u 2024. g imala oko 36 tisuće osobnih automobila, znači izgradnjom centra miče se ekološki otisak ekvivalentu 83% svih osobnih automobila u KKŽ.

Da sumiram, glavna zadaća RCGO Piškornica je obraditi otpad prije odlaganja i smanjiti količinu odloženog otpada, pripremiti dio otpada za proizvodnju energije iz otpada i izdvojiti sve što je moguće reciklirati. Konačno kroz taj pristup smanjiti utjecaj na okoliš otpada kojeg mi svi proizvedemo.

Da svi ovi postupci ne bi imali utjecaj na okoliš izgradit će se najbolji raspoloživi sustavi za obradu onečišćenog zraka, odnosno sav zrak će se prije ispuštanja obraditi u najmanje dva stupnja kroz vrećaste filtere, filtere na ugljen, ispiralice plinova i biofiltere. Također, jednako pažnje posvećeno je i zaštiti voda. Što je više moguće tehnološke vode će se ponovno koristiti u procesima biološke obrade, izgradit će se i vlastiti uređaj za pročišćavanje otpadnih voda s Centra, sve prometne i manipulativne površine bit će spojene na separatore masti i ulja, a na odlagalištima su, uz sustav za kontrolu propuštanja geomembrane izgrađeni višestruku brtveni sustavi (glina, geokompozit i geomembrana). Kao dodatna mjera sigurnosti, sva otpadna voda će se nakon vlastitog uređaja za pročišćavanje otpadnih voda pročišćavati i na gradskom uređaju.

Otkud se u priči sada pojavila Bjelovarsko-bilogorska županija te hoće li i ona sufinancirati projekt kao što to čine sadašnje četiri županije?

U svibnju 2017. godine Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o provedbi Plana gospodarenja okolišem 2017.-2022., kojom su u djelokrug Regionalnog centra za gospodarenje otpadom Piškornica dodane dvije nove županije (Virovitičko-podravsko i Bjelovarsko-bilogorska). Ove županije nisu bile u sastavu Centra niti u jednom od prethodnih planova i/ili dokumenata.

Izmjenama i dopunama Plana gospodarenja otpadom 2017.-2022. (NN 1/2022) isključena je Virovitičko-podravsko županija, ali je potvrđena Bjelovarsko-bilogorska županija kao jedna od županija u obuhvatu RCGO Piškornica.

Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2023.-2028. (NN84/2023) (poglavlje 2.4.1.5.) definirano je da će se RCGO Piškornica graditi na način da se Koprivničko-križevačka, Krapinsko-zagorska, Međimurska i Varaždinska županije obuhvate u prvoj fazi, dok će Bjelovarsko-bilogorska županija biti uključena u drugu fazu, sukladno ciljevima povećanja stope odvojeno prikupljenog otpada.

Kao što je vidljivo, nacionalni smjer, odnosno odluka o načinu gospodarenja otpadom na području sjeverozapadne Hrvatske donesena je već prije dosta godina pa ne možemo reći da je uključivanje Bjelovarsko – bilogorske županije novost od jučer. Ono što se promijenilo je da smo ovog puta u našoj zadnjoj revidiranoj studijskoj dokumentaciji za Centar, zbog obveze usklađenja s nacionalnim propisima, morali predvidjeti priključenje Bjelovarsko – bilogorske županije. Priključenje je predviđeno kad se za to steknu uvjeti, odnosno kada se oslobodi dovoljno kapaciteta za prihvatanje otpada. Za to se trebaju realizirati svi dosadašnji napori na smanjenju količina nastanka otpada i odvojenom prikupljanju otpada kako bi smanjili količine otpada. Tada bismo prema projektiranom kapacitetu mogli prihvatiti na obradu otpad s tog područja vodeći pri tome računa o stabilnosti ukupnih količina kako bi postrojenje pored ekoloških i okolišnih ciljeva ostvarilo i ekonomsku održivost.

Hoće li se, i kada, otpad iz te županije u konačnici dovoziti na obradu pokazat će godine pred nama. Po mojim spoznajama ta županija, posebice Grad Bjelovar koji po svojoj veličini i broju stanovnika proizvede najviše miješanog komunalnog otpada, traži rješenja za obradu otpada na svom području čime bi umanjili ne mali trošak transporta do RCGO Piškornica, dakle izravno utjecali na manje troškove za korisnike – građane.

Ukoliko se BBŽ priključi projektu RCGO Piškornica posve je razumljivo da treba sudjelovati u sufinanciranju troškova projekta kao i sadašnji osnivači tvrtke Piškornica, odnosno na neki način preuzeti i dosadašnje troškove i ulaganja četiri županije i Općine Koprivnički Ivanec. O tim pitanjima pravima i obvezama načelno se razumijemo, no nisu vođeni detaljni razgovori o modelu uključivanja u projekt. Vodimo računa o svakom segmentu sadašnjeg i budućeg poslovanja Centra te i oko ovih pitanja očekujemo uključivanje s razine središnjih tijela državne uprave pa i Vlade RH.

